

Jan Hägglöf

Hur uppstod kriget mellan Ukraina och Ryssland?

Tidigt skapade Putin & Co en myt enligt vilken ukrainska nazister i februari 2014, med stöd av USA, gjorde en statskupp och störtade den sittande presidenten, Viktor Janukovitj. Detta ledde till väpnat uppror i östra Ukraina och på Krim, där folket krävde att halvön skulle anslutas till Ryssland, en begäran som Moskva tog fasta på.¹

En sådan historieskrivning var givetvis oacceptabel, eftersom den på lögnaktiga grunder tog ställning för brottslingen (Ryssland) mot brottsoffret (Ukraina). Att avslöja lögnerna blev därför en viktig uppgift för de som visste bättre.

Författaren av nedanstående var en av dem som tog sig an uppgiften att blottlägga lögnerna och bringa klarhet i det verkliga händelseförloppet.

Det som följer är egentligen en sammanställning av 3 artiklar, ursprungligen publicerade i Socialistisk Politiks Diskussionsbulletin. De skildrar hur motsättningarna mellan Ukraina och Ryssland skärptes med anledning av Majdanupproret, som inleddes i slutet av 2013 och kulminerade i februari 2014 med Janukovitjs flykt. Detta följdes av ryskstödda uppror i östra Ukraina, rysk annektering av Krim och bildandet av de av Ryssland understödda ”folkrepublikerna” Lugansk och Donetsk. Våren 2014 startade ett lågintensivt krig i östra Ukraina som i februari 2022 övergick i den fullskaliga ryska invasionen av Ukraina.

Artiklarna baseras huvudsakligen på utdrag ur den ryske journalisten/författaren Michail Zygars bok *Männen i Kreml – inifrån Putins hov* (2015).² Zygar har intervjuat många av de maktspelare – främst oligarker och tjänstemän – som verkat kring Putin och med hjälp av den kunskap som han lyckats inhämta den vägen ger han en välinitierad redogörelse för händelseförloppet från Putins tillträde som premiärminister 1999 fram till början av 2015, då boken publicerades.

¹ Den dåvarande ordföranden i Sveriges Fredsråd tillhörde dem som gjorde denna ryska historieskrivning till sin – se artikeln [Med historien som fiende – ordföranden i Sveriges Fredsråd](#).

² Om Zygar, se (svenska Wikipedia): [Vem är Michail Zygar](#)

Artiklarna har kompletterats med lästips som ytterligare belyser olika aspekter av händelserna under 2014.

Majdan 2014 – kupp eller folkuppror?

Huvudpersonen här är Janukovitj, som besegrades i presidentvalet 2004 av den västinriktade kandidaten Jusjtjenko, som blev förgiftad i samband med det. Detta går under namnet den orangea revolutionen pga massmobiliseringarna i Ukraina mot utbrett valfusk. Putin hade aktivt stött Janukovitj i förhoppningen att denne skulle föra en Rysslandsvänlig politik. Jusjtjenko var sedan president till 2010, då Janukovitj vann i slutrondan mot Julia Tymosjenko.

Vladimir Putin hade aldrig varit någon vän av Janukovitj och litade inte på honom, men hade ändå gett honom sitt stöd. Men under 2013 hade dock Janukovitj oavbrutet pratat om att Ukraina satt kurs mot europeisk integration och att man avsåg att underteckna associationsavtalet med EU. Vilket var pragmatiskt ur hans synvinkel, eftersom denna idé fick stöd av samtliga ukrainska politiker utom en: Viktor Medvetjuk, Putins gode vän och den förre presidenten Kutjmas gamla stabschef... en av landets minst populära politiker. (s 355)

Janukovitj avsåg att underteckna avtalet vid ett EU-toppmöte i Vilnius i slutet av november och hela hösten försökte Putin alltmer aktivt att förklara för honom vilket beslut som i själva verket var det ”riktiga”... och under hösten 2013 började han personligen att utöva påtryckningar på Janukovitj för att han skulle ändra sina planer. I slutet av okt och början av nov flög Janukovitj 3 gånger till Ryssland för överläggningar. (s 356)

Janukovitj fruktade sin rival om makten, Julia Tymosjenko, som han utövat sitt inflytande för att få henne fängslad, och detta utnyttjade Putin i sina påtryckningar mot Janukovitj. Den 21 nov meddelar Ukrainas premiärminister att undertecknandet skulle skjutas på framtiden. Protesterande börjar genast samlas på torget Majdan.

På ett inofficiellt möte den 27 nov ”inledde Janukovitj kvällen med att förkunna att integrationen med Europa inte skulle bli av. Alla Janukovitj anhängare var fullständigt bestörta”.

På toppmötet i Vilnius den 28 nov avstod Janukovitj från att underteckna avtalet och föreslog att Ryssland borde inbjudas till de fortsatta samtalen (Något som EU-ledningen avfärdade.) På en videosnutt som av en slump hamnat på nätet fångades ett samtal mellan Janukovitj, Merkel och Litauens president Dalia Grybauskaitė; här hörs hur den ukrainske presidenten säger: ”Jag vill att ni lyssnar på mig. I tre och ett halvt år har jag stått ensam. Jag har stått ensam i ett mycket allvarligt underläge gentemot ett starkt Ryssland”. (s 358)

Dagarna efter börjar polisens rensningsaktioner mot demonstranter på Majdan. Demonstrationerna som fortsatte under lång tid var som störst på söndagarna och nådde sitt största omfång den 1 och 8 december då 400 000–800 000 demonstranter samlades där. Oppositionen manade också flera gånger till generalstrejk utan att lyckas genomföra detta.

Den 16 jan hade det ukrainska parlamentet i all hast antagit flera lagar som skulle sätta stopp för oroligheterna. Oppositionen menade att man infört diktatur. I själva verket var dessa lagar kalkerade på de ryska lagar som hade antagits året efter Bolotnjademonstrationerna.(2012) (s 360)

I Kiev, där man redan stod på barrikaderna, framkallade lagarna en jordbävning, vilket Janukovitj uppenbarligen inte var beredd på. Det kom till blodiga sammanstötningar på Hrusjevskijgatan, utanför Radan och regeringsbyggnaden, där specialstyrkan Berkut och Majdanaktivister (däribland den paramilitära Högra Sektorn) började skjuta på varandra.

Efter en vecka erbjöd Janukovitj en av oppositionsledarna, Arseni Jatsenjuk, att bli premiärminister och forma en nationell förtroenderegierung.³ Men av det blev allting bara värre. Jatsenjuk vägrade, och Janukovitj hade inte heller brytt sig om att förvarna sitt eget parti, regeringen eller den sittande premiärministern Azarov. De fick kännedom om saken via teve. Och då började folk i tysthet att desertera från Janukovitj läger: en efter en avlägsnade sig medlemmarna i Regionernas parti från presidenten. (s 361)

28 jan avgick Azarov och parlamentet avskaffade ”diktaturlagarna”, och Janukovitj utnämnde en god vän till sin son till ny premiärminister, vilket utlöste ännu mer ilska.

...den 18 feb bröt våldet ut igen. På dagen började Majdanaktivisterna rycka fram mot regeringskvarteren, nattetid försökte säkerhetsstyrkor rensa Majdan. 25 människor dödades den natten.(s 366)

...i Kiev förvärrades bara läget. Stadens centrum stod i brand, den 20 feb dödades ytterligare 90 personer i gatustrider...Samma dag inleddes förhandlingar i Kiev, med utrikesministrar från Tyskland, Frankrike och Polen...dessutom deltog den ryske presidentens specielle representant...Lukin.

Samtidigt flög Vladislav Surkov till Kiev för att ”arbeta med Janukovitj” och ”se till att de ukrainska myndigheterna uppförde sig mer ansvarsfullt”. (s 367)

Medan förhandlingarna fortsatte lämnade privatflygplanen Kievs flygplatser i en strid ström hela den 20 feb. Det var de högst uppsatta statstjänstemännen som förde ut sina familjer tillsammans med kontanter och värdesaker. (s 367-8)

Under förhandlingarna gick Janukovitj med på alla krav. Han lovade att genomföra en konstitutionell reform och att det skulle hållas tidigarelagda presidentval i dec 2014.

Putin tyckte han skulle skriva under. Men när oppositionsledarna klev upp på scenen på Majdan för att förkunna överenskommelsen så blev de utbuade. Klitjko, som ansåg sig vara oppositionens ledare, blev avbruten av en aktivist som klättrade upp på scenen och skrek:

”Våra ledare skakar hand med mördaren! Det är en skam! Det ska inte sitta någon Janukovitj och styra i ett år till! Senast imorgon klockan tio ska han ha avgått!” Och hela Majdan skrek till svar. Aktivisten... fortsatte: ”Om våra politiker i morgon före tio inte har gått ut och förklarat att Janukovitj omedelbart måste avgå, då griper vi till vapen! Det svär jag på!” I den stunden bars kistor med de stupades kroppar fram på torget, och oppositionsledarna, även Klitjko, föll på knä. (s 368)

Det som hände därefter, den 21 feb, var att

säkerhetsstyrkorna drogs tillbaka från sina posteringar och åkte hem. Detsamma gällde de inrikestrupper som hade bevakat regeringsbyggnaden och parlamentet, liksom Berkutstyrkorna kring presidentstabens byggnad. Den som gav order om reträtt var inrikesminister Vitalij Zachartjenko. För presidentstaben kom det som en chock – Janukovitj och hans folk stod plötsligt utan bevakning, ansikte mot ansikte med de upproriska. (s 368-9)

³ Detta är en viktig detalj, som sätter käppar i hjulet för den proryska versionen enligt vilken den amerikanske Ukraina-ambassadören Geoffrey Platt och den amerikanska biträdande utrikesministern Victoria Nuland, i ett uppsnappat telefonsamtal (27/1), hade varit överens om att Jatsenjuk var den lämpligaste kandidaten till premiärministerposten, och att detta i sin tur bevisade att amerikanerna ”valde ut medlemmarna i den framtida ukrainska regeringen, utan hänsyn till ukrainarna och européerna” (Jacques Baud, *Operation Z*). Slutsats: USA var inbegripna i en statskupp. Men dessförinnan hade alltså *Janukovitj* (!) redan själv förelagit Jatsenjuk till den posten. Dvs de två amerikanerna stödde i själva verket ett förslag som kom från Janukovitj! Om detta, se t ex artikeln [Tankar om en tanklös bok om kriget i Ukraina](#), s 5. /MF

Janukovitj ringde till Putin och berättade att han skrivit på, och att han tänkte åka till Charkiv. Putin skrek åt honom att stanna kvar, men han svarade som alltid att han hade allt under kontroll.

I parlamentet (Radan) hade samma morgon ”en majoritet av ledamöterna från Regionpartiet undertecknat ett gemensamt uttalande om att de tänkte lämna partiet”.

Janukovitj åkte till Charkiv för att där skulle det

hållas ett separatistmöte, den s k Kongressen för ledamöter från alla nivåer; denna var tänkt att ifrågasätta Majdans seger och kanske också att framställa krav på en federalisering av landet eller rentav på de östra delarnas självständighet från Ukraina. (s 369)

Kongressen blir inte av. Byggnaden stormas av fotbollshuliganer som stödjer Majdan. Charkivs elit får springa för att komma undan. Janukovitj tar sig till Donetsk flygplats för att flyga till Ryssland, men gränsvakterna vill inte släppa iväg hans flyg till Ryssland så han sätter sig i bil och åker till Krim istället.

Kommentar:

På SVT finns en sevärd dokumentär om Majdanupproret: [Lögnernas diplomati](#) (kan ses till 14 februari 2025) / Martin F

Krim 2014 – vad hände?

Huvudbyggnaden i Janukovitjs lyxpalats ⁴

Den 22 feb 2014 flydde den tidigare presidenten Janukovitj österut, och folkmassor intog hans luxuösa residens. I *Männen i Kreml – inifrån Putins hov* återger Michail Zygar hur Putin i en film beskriver ett sammanträffande med försvarsminister Sjojgu, säkerhetsrådets Patrusjev, FSB-chefen Bortnikov och stabschefen Ivanov i Nova-Ogorjovo:

⁴ Om detta, se <https://sv.wikipedia.org/wiki/Mezjyhirja>

För alla mina kollegor, och de var fyra stycken, förklarade jag att situationen i Ukraina hade blivit så allvarlig att vi var tvungna att inleda arbetet med att återbörda Krim till Ryssland. Vi kunde inte lämna ut detta område och de människor som lever där till ödets nycker och nationalisternas härjningar. (s 378)

Men ”de artiga gröna männen' steg... ombord på fartygen i Novorossisjk och gav sig av mot Sevastopol något tidigare, redan den 20 feb – det vill säga innan Janukovitj blivit störtad.” (s 378)

En konkret plan för vad man skulle göra med Krim hade börjat utarbetas redan i dec 2013. Då hade ledaren för Krimens parlament Konstantinov blivit förd till Moskva och förklarat för säkerhetsrådets Patrusjev att makthavarna i den autonoma republiken stod beredda att 'gå till Ryssland' ifall Janukovitj skulle störtas. (s 378-79)

Ryska Svarta havsflottan hade sin viktigaste bas i Sevastopol på Krim och

hade arrenderats från Ukraina sedan 1991. År 2010 hade Dimitri Medvedev och Janukovitj undertecknat Charkivöverenskommelsen: Ryssland hade sänkt gaspriset...och i gengäld fått arrendet av flottbasen förlängt med 25 år... (s 379)

Beslutet att ”återbörda Krim till Ryssland” var riskabelt, men man räknade inte med motstånd, eftersom ”den ukrainska staten var stadd i upplösning, det fanns inte ens någon som kunde utfärda order till armén om att göra motstånd”. (s 380)

Först hade man tänkt ta över Krim med hjälp av republikens sittande premiärminister Mogiljov, som var trogen Janukovitj. Mogiljov gick först med på att låta Moskvans utsända handla ostört. Men sedan fick han kalla fötter och rymde till Donetsk. (s 380)

Då vände man sig till den lokala kommunistledaren Gratj. Denne sågs dock på Krim mer som ”en slags byfåne”, och efter att ha blivit utsedd av Sjojgu som ansvarig på Krim, dröjde det inte länge innan han dumpades som oduglig.

Den 26 feb utbröt oroligheter i Simferopol. Nära parlamentsbyggnaden pågick 2 demonstrationer: en krimtatarisk och en rysk. I staden gick rykten om att parlamentet tänkte vända sig till Putin med en begäran om att Krim skulle tas upp av Ryssland.(s 381)

Krimtatarerna demonstrerade mot, ryssarna för. Bråk utbröt och 2 personer avled.

Samma natt gav Sjojgu order om att landsätta fallskärmsjägare på Krim...i Sevastopol landade 10 flygplan, och under natten intog jägarna parlamentsbyggnaden och Krimens regeringsbyggnad och stängde luftrummet. Över parlamentsbyggnaden hissades den ryska trikoloren, men soldaternas uniformer saknade symboler och gradbeteckningar – folk på plats började kalla dem för 'gröna män'. Moskva erkände inte att det var fråga om ryska soldater, tvärtom förnekade man all delaktighet i det som skedde. Och när fallskärmsjägarna hade tagit kontroll över parlamentet i Simferopol måste de verka i blindo – de fick inga order om vart de skulle ta vägen eller i vilket syfte de blivit landsatta...de visste inte ens i vilken stad eller vilket land de befann sig. (s 381)

Redan före oroligheterna utanför Krimens parlament den 26 feb hade medarbetare från FSB och GRU flugits in. Deras uppgift var att organisera ett möte i parlamentet och välja en ny premiärminister. Många ledamöter vägrade men blev ditsläpade med våld av civilklädda personer.

Parlamentets talman föreslog att Sergej Aksionov skulle bli premiärminister. Aksionov var det ryska partiets ledare, en i övrigt föga känd ledamot med kriminell bakgrund. Det var han som hade provocerat fram bråket utanför parlamentsbyggnaden den 26 feb, efter vilket de ryska trupperna hade förts in i Sevastopol. (s 382)

Putin kallade honom sedan för ”vår Che Guevara”.

På dagen den 27 feb lade talmannen i Krimns parlament fram frågan om premiärminister Mogiljovs avgång och valet av Aksionov till ny premiärminister. Enligt de officiella uppgifterna var 64 ledamöter närvarande, varav 61 röstade ja. Enligt ledamöterna själva var emellertid bara 53 stycken närvarande, vilket betyder att församlingen inte var besluts- mässig. Och det ska ha varit 42 ledamöter som röstat för Aksionov. (s 383)

Militära fraktflygplan av typen Il-76 förde den 28 feb in 170 f d soldater, veteraner från kriget i Afghanistan och Tjetjenien, samt idrottsmän, bikers och medlemmar i olika patriotiska förbund... Den som samordnade transporten var dumaledamoten och ledaren för Afghanistanveteranerna Frans Klintsevitj. (s 383)

Dessa 'turister' som samlats på Krim var ivriga anhängare av halvöns anslutning till Ryssland och delade en mycket stark nostalgisk längtan efter Sovjetimperiet. De var t o m beredda att gå i krig för denna längtan, men rollen de nu fick sig tilldelade var snarare den som statister i en masscen. De skulle spela demonstranter, uppretade Krimbor som krävde att halvön skulle förenas med Ryssland. Det var en improviserad Majdan, lika uppriktig som den i Kiev, men med den skillnaden att majoriteten av deltagarna var ryska medborgare, alltså utlänningar. De flesta skilde sig annars inte till det yttre från befolkningen på Krim. Klintsevitj hade instruerat dem hur de skulle agera i det komplicerade läget. (s 383-4)

Krim är vårt!

Efter att Krimns parlament i slutet av februari hade valt en ny premiärminister fattade de beslut om att genomföra en folkomröstning den 25 maj – samtidigt som hela Ukraina skulle hålla val för att utse en efterträdare till Janukovitj. (s 387)

Det offentliggjordes aldrig någon exakt formulering av de frågor som befolkningen skulle ta ställning till i folkomröstningen....Problemet var att Moskva ännu inte hade bestämt hur man skulle ha det med Krim. Hela den liberala falangen inom Kreml och regeringen var motståndare till en annektering ... (s 387)

Efter hårda ord från Barack Obama över telefon i början av mars tippas Putin över mot att ansluta Krim och den 6 mars beslutar man att hålla en folkomröstning om detta. Men inte 25 maj eller 30 mars, utan 16 mars – med mindre än 10 dagars förberedelse för processen.

Enligt de officiella uppgifterna röstade 96,77% för en förening med Ryssland. (s 389)

Den 18 mars hölls en ceremoni i Kreml där Putin undertecknade det nya avtalet som bestämde att Krim och Sevastopol skulle tas upp i Ryska federationen.

Hur de ukrainska ”Folkrepublikerna” skapades

Stämmer uppgifterna om att de s k Folkrepublikerna Lugansk och Donetsk är ett resultat av den lokala befolkningens vilja, eller är det bara Putins propaganda? Här följer den ryska journalisten Michail Zygar⁵ beskrivning av händelserna under 2014, i boken *Männen i Kreml – inifrån Putins hov*.

Direkt efter folkomröstningen⁶ lämnade de flesta av Klintsevitjs ”upprorsmän” Krim, liksom även fallskärmsjägarna och FSB. Jägarna återvände till sina ordinarie förläggningar, men de frivilliga fördes över till östra Ukraina för att fortsätta att göra verklighet av Putins ord ”om Ukraina går med i NATO så blir det utan Krim och de östra delarna av landet”.

⁵ Se https://sv.wikipedia.org/wiki/Michail_Zygar

⁶ Om folkomröstningen, se ovan.

Det var inte längre Sjojgu som ledde den fortsatta operationen; hans handgångne man Belaventsev stannade på Krim och utnämndes där till den ryske presidentens ombud i den nya delrepubliken. Till en början var det ingen som ledde operationen i Donbass; beslutet fattades inte på ett samordnat sätt, den ryske presidentens stab samlade in information från skilda håll och uppmuntrade alla som självmant steg fram, men några konkreta order utgick inte från Kreml.

I den ryska makteliten fanns en allmän känsla av att Ukraina hade upphört att existera som stat; landet stod utan centralmakt och de östra delarna skulle komma att dala ner i Rysslands omfamning, precis som Krim gjort – lokalbefolkningen skulle rösta för en anslutning, de lokala militärerna skulle inte göra motstånd. (s 389-90)

Den ledande aktivisten på central nivå blev här Glaziev, Putins ekonomiska rådgivare. Han rapporterade om de proryska stämningarna och var den som kanske mest propagerade för ”Novorossija” – Tsartidens benämning på området.

Putin ville att befolkningen skulle ta första steget, därefter skulle Ryssland officiellt ge dem sitt stöd. Han började själv använda detta namn och i ett tal den 17 april sa han:

”Detta Nya Ryssland och detta Charkov, Lugansk, Donetsk, Cherson, Nikolajev och Odessa ingick inte i Ukraina på tsarernas tid. Allt det där, det är områden som skänktes till Ukraina av den sovjetiska regeringen på 1920-talet.”

Demonstrationer och oroligheter – s k *Antimajdan* – fortsatte i en rad områden i sydöstra Ukraina....De flesta som deltog gjorde det av övertygelse: folk var upprörda över att makthavarna i Kiev, såväl de gamla som de nya, inte ville lyssna på dem och ge dem medbestämmande. Delvis var demonstrationerna mycket väl organiserade.

Demonstranterna fick stöd från oligarker som tidigare stöttat Viktor Janukovitj. Att det hade kommit nya makthavare i Kiev kunde allvarligt försämra deras sats, och nu behövde de skaffa sig manöverutrymme och visa att de hade så starkt inflytande i regionerna att de inte kunde ignoreras. (s 391)

Text finansierades Antimajdandemonstrationerna i Donetsk av Ukrainas rikaste man, Achmetov, som sponsrat Janukovitj under hela dennes karriär. Han hade investerat för moderniseringar och ett inträde i EU – bl a en ny flygplats och ett gigantiskt fotbollsstadium för sin klubb Sjachtar.

Krig

”Trots allt, det var jag som satte fingret på krigets avtryckare”, berättar överste Igor Strelkov... i november 2014. ”Om vår trupp inte hade gått över gränsen hade allting slutat som i Charkov och Odessa... I ett drag så förändrade vi allt.”

Den blixtnabba operationen på Krim kom inte att upprepas. Demonstranter intog stads- husen i Charkiv och Donetsk, men sen hände inget mer och inga krav framfördes.

Men den 12 april intog en grupp beväpnade män poliskontoret i Slovjansk i Donetsk- området. Gruppens ledare var Igor Strelkov.⁷ Den dagen började den väpnade konflikten i östra Ukraina.

⁷ Igor Ivanovitj Strelkov, även känd som Igor Girkin, är f d FSB-officer. Redan i maj 2014 utnämndes han till försvarsminister i den själutropade Folkrepubliken Donetsk. Han har alltsedan dess varit en högljudd hök när det gäller Ukraina och även riktat hård kritik mot den ryska militärledningen efter invasionen 2022. Till slut fick dock de ryska myndigheterna nog och i juli 2023 fängslades han för ”extremism”. Och 25/1 2024 dömdes han till 4 år i straffkoloni ”för att ha uppviglat till extremism”./ MF

”Jag hade varit rådgivare till Aksionov på Krim”, berättade Strelkov senare. ”Jag förde befäl över den enda militära delenheten i folkupproret på Krim: ett specialförband som utförde militära uppgifter. Fast efter en sammandrabbning då två man avled (det var under mitt befäl) blev vårt förband upplöst och vi splittrades...

Aksionov... bad mig nu att ta hand om de här norra territorierna... Alla var säkra på att Ryssland skulle komma till hjälp om man bara fick till en resning. Därför samlade jag ihop det manskap i förbandet som inte åkt iväg, och så några frivilliga. Det blev 52 man.

Det var en slump att vi gick in i Slovjansk. Vi behövde en mellanstor stad. 52 man – med en sån styrka kan man faktiskt uträta en del i en stad av den storleken.”

De tidigare makthavarna i staden blev avsatta. Slovjansk började styras av ”folkuppådet” – det var så Strelkovs mannar började kalla sig själva. De första dagarna reagerade inte den ukrainska centralmakten. Inte heller Ryssland blandade sig egentligen i det som hände – Putin betvivlade att det skulle sluta väl och gav inga order. Istället fick Strelkov hjälp av sin tidigare arbetsgivare, den ryske affärsmannen Konstantin Malofejev. (s 392-3)

Den ukrainska centralregeringen var upptagen av förberedelser inför presidentvalet. Man kom att överlåta insatsen mot Strelkovs ”folkuppådet” i Slovjansk till den nationalistiska stridsorganisationen Högra sektorn. Det var två grupperingar som stod mot varandra och inte arméer.

Strelkov... började hålla presskonferenser...I dessa uppmanade han de ryska makthavarna att komma till undsättning och skicka in trupper i östra Ukraina. Allt han gjorde stämde han av med Moskva, i första hand med Glaziev. Men den efterfrågade hjälpen uteblev. Moskva hade fått tillräckligt med problem med sanktionerna efter Krim, och Putin drog sig för annektera även östra Ukraina.

Den 5 juli 2014, då Slovjansk var nästan helt kringränt av ukrainska trupper, bröt sig Strelkov och hans trupper igenom inringningen och tog sig till Donetsk. Det blev början till en ny etapp i kriget. (s 394)

Ryssland började intressera sig mer för östra Ukraina – Surkov skickades dit för att få ekonomin i samklang med Rysslands. Men man ville då inte skapa en egen stat utan man ville använda området för att skapa påtryckningar i den ukrainska rikspolitiken. Fast i augusti så var Strelkovs positioner i Donetsk alltmer kringränt, och situationen prekär. Trycket på Putin blev allt större och sedan hände det.

Till Strelkovs hjälp satte Sjojgu in samma fallskärmsjägare som under vintern hade tagit kontroll över Krim och som sedan hade blivit belönade och fått medalj för det. Folkrepubliken Donetsk gick nu helt oväntat till motattack. I en intervju i *tidningen Zavtra* kallade Strelkov de ryska trupperna för ”semesterfirare” – enligt den officiella versionen hade de alla tagit semester och deltog i kriget som frivilliga för ”Nya Ryssland”.

Lästips

Den finns ett mycket stort antal böcker och artiklar om Ukraina-kriget och dess förhistoria. Här tipsas om sådana texter, med tyngpunkten på händelseförloppet kring 2014:

- 1) [Böcker m m om kriget i Ukraina](#) (augusti 2023)
- 2) Utdrag ur Peter Johnssons bok *Ukraina i historien: Majdanupproret 2013-14*

3) Artiklar som kritiskt debatterar böcker och artiklar som torgför proryska versioner av historien. Där ges ytterligare kött på benen när det gäller Majdanupproret, den ryska Krim-annexeringen m m:

Carl Mirra: [Tankar om en tanklös bok om kriget i Ukraina](#) (september 2023). (En grundlig uppgörelse med en prorysk historieskrivning om Majdanupproret och kriget i östra Ukraina)

Martin Fahlgren: [Annekteringen av Krim och upproret i östra Ukraina 2014](#) (Utgår från en artikel i *Internationalen*. Med bilaga om Krimomröstningen från boken *Ukraina i historien*)

Schweizaren Baud är en av de mest framträdande representanterna för den proryska historieskrivningen. Se [Strålkastarljus på putinkramaren Jacques Baud](#) (mer allmänt om Baud) och [Jacques Baud om Majdanupproret](#) (utgår från ett avsnitt i Bauds bok *Operation Z*).

Se även [Ukrainaavdelningen på Marxistarkivet](#) med ett stort antal artiklar och dokument om kriget och dess förhistoria.

TV-dokumentär (SVT): [Lögnernas diplomati](#)

Se även (Europeiska kommissionen): [Tolv myter om Rysslands krig i Ukraina avslöjade](#)